

Mindez azonban csak általános beszéd, az én kislányom pedig a maga konkrét kérdésére konkrét feleletet vár. Miért baj az, ha sok a buza, ami a legnagyobb értéket jelenti? Miért nem élvezheti Amerika a maga gazdagságát, amelyet a háború alatt szerzett, hiszen Európa minden kincse átvándorolt a tengeren túlra, hogy ott bele kerüljön a gazdasági életbe? Hogyan esett el Amerika attól, hogy élvezze a gyümölcsöt, amelyet az oktan Európa számára átengedett?

Erre a kérdésre kell elsősorban a választ megadnom. Helyesebben: megkeresnem.

(Folytatjuk.)

(Budapest.)

Dános Árpád.

Risum teneatis. Európa államai bajban vannak, győzők és legyőzöttek egyaránt. Az egyik államban az a baj, hogy sok a buza, a másikon meg, hogy nincs elég. A legellenállóbbnak Franciaország bizonyult, amely büszkén hirdette, hogy az ő egészséges szervezete ellenáll minden bacillusnak. De egyszerre csak a válság szelei Franciaországban is megindultak. Ott is felütötte fejét a munkanélküliség. Az okos francia miniszterelnök, Briand, belátta, hogy Franciaország sem maradhat gazdag, ha a környező államok szegények. Okos, praktikus javaslatot dolgozott ki: le kell rombolni a vámhatárokat és a szétszakított gazdasági egységeket egymáshoz közel kell hozni. Az egész világ tapsolt Briand-nak, a legjobban lesújtott Németország-Ausztria pedig fellélegzett. Éljen a Briand-féle *Pán-Európa*! Csakhogy jött a bürokrácia . . . A Briand-féle javaslatot a Népszövetség bizottsága elé utalták és ettől hol van még a plenáris tárgyalás, hát még a megvalósulás? Igenám, de Németország nem tud várni. Ausztria sem. Schober kancellár azt mondta, hogy nem egyformán sürgős a megoldás minden országnak; Ausztrián például csak az segít, ami ma jön, mert a holnapot Ausztria nem tudja kivárni. Elhatározta tehát a másik legjobban sújtott állammal, Németországgal közösen dolgozni fognak *Pán-Európáért* és hitet tesznek a szolida-

rizmus mellett. Nem okoskodnak, nem tárgyalgatnak, hanem kimondják, hogy összetörik egymás között a vámsorompókat. Talán valamivel megjavul a helyzetük és mindenestre példát adnak a többi népeknek. Persze kijelentették, hogy bárki csatlakozhat, szívesen látnak minden népet és államot. Mi történt ezután? Franciaország, amelynek nevében Briand a *Pán-Európa* javaslatot előterjesztette, tiltakozott a német-osztrák vámegyesülés ellen. Igaz, hogy ő is ugyanezt akarta, igaz, hogy Németország mindenkit felhív a csatlakozásra, tehát tulajdonképpen a német-osztrák akciót, mint praktikus megoldási kísérletet, Franciaországnak üdvözlőnie kellene, csak hogy a politikában minden más-ként van. Briand akarja Európa egyesülését. De úgy akarja, hogy Franciaország legyen a kezdeményező és a többi állam csatlakozzék hozzá. Nyomban lelohadt a lelkesedése *Pán-Európa* iránt, amint Németország kezdeményezte azt. Briand tavaly ilyenkor bebizonyította, hogy Európa államai elpusztulnak, ha nem egyesülnek *Pán-Európá*vá és nem szüntetik meg a vámhatárokat; most idegesen rágja a tollszárat, mert meg kell fogalmaznia azt a tiltakozó iratot, amely bebizonyítja, hogy a német-osztrák vámhatárok lebontása rossz lenne Európára. *Risum teneatis* . . .

(d. á.)

Voinovich Géza írja a B. H. közgazdasági rovatában: „Súlyos válság-
okozó a hitel drágasága. A hosszúle-
járatú törlesztéses kölcsönök után 12
százalékot fizet a gazda. A föld jobb
időkben is átlag 4 százalékot hozott,
ma, természetesen, kevesebbet, sokszor
semmit; de még a régi alapon is ilyen
kamat mellett, ha valakinek 300 holdja
van, s azon 100 hold értékű teher, —
ez az egész 300 hold jövedelmét föl-
emésztí. Ebből a helyzetből következik
a gazdák csődje s a föld árának zu-
hanása, ami aztán a vagyonértéket is
megtámadja, tönkreteszi“.

✓ Az Alföld sivatagosodásáról festett
ijesztő képet egy előadásában Tu-
zson János. Az alföldi puszták talaja
nagyrészt gyöngé és ha a növényze-
tet legelő csordák bolygatják, a nap
heve és a szél hatása alatt csakhamar
elkopárosodik. Erdőtenyésztésre min-
denütt alkalmas az Alföld, de a belvi-
zek lecsapolása rendkívül érzékenyen
érinti a termőképességet. Kíváncs-
os volna az Alföld termőerejének célsze-
rűbb kihasználása szempontjából, ha
más gazdasági üzemek is meghonosít-

tatnának az Alföldön. Ilyenek volná-
nak pl. fonófűz-telepek, nemes mogyoró-
erdők létesítése, finomabb dohányfaj-
ták, rizskása, különböző gyógynövé-
nyek sib. termesztése, ami az Alföld
mai gabona-, gyümölcs-, paprika- és
zöldség-termelését előnyösen egészíte-
né ki. A lecsapolást azonban vagy meg-
kellene szüntetni, sőt visszafejleszteti,
vagy pedig nyomon kell hogy kövesse
az öntözés . . .

Racionalizálás. „Magában az emberi
természetben is rengeteg az irracioná-
lis elem és az életnek legnagyobb szép-
ségei, többnyire ebből az irracionális
rétegből törnek elő. Épen azért mind-
azok, akik némi történeti és lélektani
magasságokból tudják a dolgokat te-
kinteni, bizonyos halk szatirával
figyelik ezt a racionalizá-
lási lázat, amely — ott, ahol túl-
feszítették a húrokat — már gazdasági
téren, a munkanélküliség alakjában is
kezdí gyászos következményeit megte-
remteni“. (Klebensberg Kunó gróf
vezércikkéből: *A vágy föltéle*, Pesti
Napló jan. 11.)